

"Glade hjørn" og støðan

TÁ sjálvt "Det Glade Hjørn" tvs. Kondittaríð á Káta Hórninum steigir, so sær svart út. Soleiðis málbar ein illa hýrdur og heldur skelkaður lesari seg við blaðið nú um dagarnar, nú ein av elstu fyrirkunum í landinum, bakaríði hjá Frants Restorff lat aftur og við sær í fallinum tók tað so eisini ein av hornasteinunum og eitt av hovuðseyðkennunum fyri virkseminum og lívsvón í hovuðsstaðnum, Kondittaríð á Káta Hórninum.

HENDA myndin má sigast at vera rættiliga sigandi og skelkandi. Tí hvør hevði roknað við, at sjálvt kondittaríð skuldi lata aftur! Hetta plássíð, sum so mong av okkum hava vitjað fyri antin at rinda sær møðina, at hitta vinir og kenningar og mangt annað. Spurningurin er so eisini, um ikki júst afturlatingin av hesum hugnaliga hølunum er eitt varskóg til okkum øll!

STØÐAN í landinum er ring og tykist eisini at versna sum frálíðir. Alt tósið um at nú er komið á botn tykist einki hald hava í veruleikanum. Tí vit koma bara longur og longur niður úttan so frægt sum at hóma nakran botn. Hvat skal hetta enda við spyrja fólk. Bæði ótryggleikin og óvissan breiða seg. Tær mongu avtalurnar, suum gjørdar eru fyri at bjarga bankum og peningaskipanini hava heilt givið havt ómetaliga stóran týðning, men tað tykist bara ikki at vera nóg mikið til at venda gongdini. Tær sýnast oftani bert at vera ein dropi í havinum. Fleiri og fleiri ásanar, at støðan er nógv álvarsligari, enn nakað hevði torað at droymt um. Í dag sær tað ikki mætari út enn at fá ella eingin tjeonar pengar longur. Fólk hava ikki ráð at rinda fyri sínar skyldur og heldur hetta fram úttan at nógvr fiskur kemur upp á land og fólk koma aftur í arbeiði, so er bert tann eini útvegurin og tað er at rýma.

FÓLK eru við at vera desperat. M.a. tí verður nú tosað um at skipa fyri feløgum, har fólk saman byggja ein front móti bankunum við at lata vera at gjalda tað tey skylda. Hetta er ein fullkomiliga hópisleys og óhaldbar støða. Ja hon er at sammeta við ein, sum spælir við eld. Tað er greitt, at fara fólk í hóptali at boykotta bankarnar, so rapa teir. Tí er hetta eingin loysn uppá samfelagstrupulleikarnar. Hinvegin eigur ein eisini at skilja fólk, tí tey hava einki at gjalda við. Tí meta vit royndirnar at stovna felag at taka upp dystin móti bankunum at vera eina seinasta varskóg til politikarnar. Hvat kunnu hesir so gera! Jú fyrst av øllum mugu teir ásanar, hvussu álvarslig støðan er. Og er hon so mikið álvarslig, at hon er at samanbera við eina náttúrukatastrofu, so má eisini handlast hareftir. Tvs. at tað er skyldan hjá politikarunum og teimum stýrandi at lata donsku stjórnina, sum er hægsti mynduleikin í ríkisfelagsskapinum vita hetta.

UM so er, at tær avtalur, sum higartil eru gjørdar, ikki vísa seg at hava ætlaðu effektina, so mugu tær endurskoðast og umhugsast má, um sterkari og annar lútur skal til. Er tað so, at alt samfelagið steðgar upp við teimum krøvum um sparingar og skerjingar, sum eru komin frá m.a. danskari síðu, so má hetta takast til nýggja viðgerð. Kanska eru reimingarnar millum sethúsaeigararnar tað varskógið, sum má fáa bæði okkara myndugleikar og okkara peningaverð til at gera støðuna upp og síðani stinga út í kortið av nýggjum - saman við donsku ríkismyndugleikunum.

Har tað privata ikki orkar ella megnar:

Landið má nú seta virk- semi í gongd

Har sum Fiskavirking ikki megnar at skapa nakað, har má og skal tað almenna seta sær fyri at gera tað liviligt aftur við at fara inn og keypa og virka fisk. Nú má landsstýrið spæla út við nøkrum

Tað er nakað síðani eg hevði grein her í blaðnum, har eg umrøddi arbeiðsloysisviðurskiftini og eg vísti á ein møguleika at lætta eitt sindur um hesi viðurskifti. Eg hevði roknað við at onkur fór at gera vart við seg hesum viðvíkjandi, men tað tykist sum tær arbeiðsleysu ongan góðan eiga, tí enn hevur eingin latið við seg koma, og enn einaferð fari eg at gera vart við, at hetta lagið her hjá okkum, tað kann ikki halda fram. Arbeiðsloysið veksur og eingin letst um vón. Tó frættist at nú er tryggingin

komin á gravarbakkan og hon má bjargast fyri ein og hvønn prís. Sjálvandi skal arbeiðsloysistryggingin bjargast og halda fram, men hvussu leingi halda tit, at hetta kann halda fram? Um einki arbeiði er, er eingin at gjalda í tryggingina. Eg hevði roknað við at arbeiðarafeløgini fóru at gera vart við seg, men heldur ikki frá teimum er komið nakað sum ber bráð av hvat ið gerast skal. Men tað skilji eg tó eitt sindur betur, tí teir, sum hava ta stóru ábyrgdina, Føroya Landsstýrið og samgongan, lata sum einki,

og halda úttan iva væl standa til, um bert teir kunnu tøla arbeiðarafeløgina við at bjarga arbeiðsloysistryggingini. Men so lætt fara teir ikki at sleppa úr hesum trupulleikum. Kommunurnar eru nú við lóg forðaðar at vera við í vinnuligum tiltøkum og somuleiðis eru arbeiðarafeløgini, sum saman við kommununum hava sett nógv til, eisini forðað. Tað, sum hevur verið drívkráftin á Tvøroyri, hevur verið samarbeiðið millum kommununa og fakrørsluna. Her hevur fakrørslan

Sverre Midjord: -Eg má í dag sanna, at fólkafløkkurin hevði rætt í síni meting av Fiskavirking

sett milliðir til fyri at tryggja arbeiðsplássini til sínar limir. Men nú gongur hetta ikki longur, og loysnin, vit fingur, var so felagið Fiskavirking, sum nú skuldi fáa øll hjólini at mala. Tað var ikki eitt á, hvussu gott alt skuldi blíva. Bankarnir, teir settu við teirra donsku stjórnir út í kortið. Tá tað vóru onnur, sum vildu vera úttan fyri henda ringin og biðið varð um somu sømdir sum Fiskavirking fekk viðvíkjandi figging, var svarið at tað letur seg ikki gera, eru tit ikki við, so verður virki tykkara afturlatið. Tit fáa ikki figging á sama støði sum Fiskavirking. Loysnin, sum koma skuldi fram til at tað skuldi bert vera eitt virki, ljóðaði væl og tað vóru fleiri, sum veruliga

trúðu uppá hesa ganda-loysnina, sum kom fram serliga viðmælt av teimum donsku ráðgevnunum og teimum donsku bankastjórnunum. Og út frá hesum bleiv Føroya Fiskavirking veruleiki - eitt úrslit av hesum tiltaki var at ein landsstýrissamganga slitnaði. Landsstýrissamarbeiðið millum okkum og fólkafløkkinn slitnaði júst uppá hesi viðurskifti og eg má sanna, at fólkafløkkurin hevði rætt í síni meting av Føroya Fiskavirking.

Hetta mistak okkara ger tað enn meira átrókandi at gera nakað annað. Tað ber ikki til bert at sita hendur í favn og so lata sum einki. Tað er týðiliga prógvað, at hesi viðurskifti, sum vit hava fingið her á landi, ikki

føra til nakra framgongd. Tað kemur ikki gongd á aftur okkara samfelag.

Og tá tað privata, sum er dyggiliga stuðlað bæði av bankunum og eisini av verandi landsstýri, ikki megnar uppgávuna, so má annað skinn takast um bak, tí tey gyltu lyftu, sum bankarnir og fiskavirking góvu, tey eru ikki til í veruleikanum. Vit kunnu bert kaga eftir hvat er hent í Sandoyinni, har er heilt avtøftað og har fer ikki at henda nakað í bræði. Hetta sigur mær so mikið, at har sum Fiskavirking ikki megnar at skapa nakað, har má og skal tað almenna seta sær fyri at gera tað liviligt aftur við at fara inn og keypa fisk og virka fisk. Tað skal eisini um neyðugt skipa fyri söluvirksemi av tilvirkaðu vøruni.

Tey arbeiðsleysu kunnu ikki biða longur eftir einum landsstýri, sum ikki tykist latast um vón. Um alt gongur sum teir ætlað, so verða teir ikki arbeiðsleysir fyrr enn til heystar, og hesum ætli eg mær ikki at biða eftir. Landsstýrið, ja alt lógtingið, eigur at taka sær um reiggj her og nú, tí vit kunnu ikki dúva uppá eina arbeiðsloysisskipan, sum onga inn-tøkutrygd hevur, eisini orsakað av ov lítillum arbeiði.

Tað er upp á tóðina, at Føroya landsstýri spælir út við nøkrum, sum kann fáa vent gongdini. Møguleikar eru tókir, tað er bara at fara í arbeiðsklæðini og tað angantið ov skjótt.

Sverre Midjord